

سال دوم

جلسه ۳۱

سال تحصیلی ۹۰ - ۹۱

۲۱ / ۸ / ۹۰ شنبه

اقوال در بحث حروف

قول سوم

حرف و اسم
در معنا
با هم مختلف اند

قول دوم

بزرگی نتند
حرفی نتند
هم معنا هستند

قول اول

بزرگی نتند
حرفی نتند
دارای معنا نیستند

اقوال در بحث حروف

قول سوم

حرف و اسم
در معنا
با هم مختلف اند

نظریه اول:
نظریه مرحوم نائینی

نقد دلیل سوم

در عالم خارج : «وجود رابط»، «جوهر و عرض» را به هم پیوند می دهد
در قضیه معقوله : «وجود رابط ذهنی»، «مفاهیم مستقل» را به هم پیوند داده می شوند

متکلم وقتی می خواهد قضیه معقوله را به زبان آورد:
مفاهیم «استقلالی» را تصور می کند + الفاظ معادل آنها را بر زبان جاری می کند.
در حالی که : در «قضیه ذهنیه»، وجود رابط مفاهیم مستقل را به هم پیوند داده است

اشکال مرحوم
بجنوردی

در قضیه ملفوظه:

۱. اسماء : بر «مفاهیم مستقل اسمی» دلالت می کنند
۲. حروف : بر آن «نسبت هایی» که در قضیه معقوله وجود دارد دلالت می کنند

نقد دلیل سوم

۱. در عالم خارج :

اگر : «زید» به تنهایی موجود باشد و «قیام» وجودی مستقل داشته باشد
= نمی توانیم به هیچ وسیله بین آنها ربط ایجاد کنیم.

۲. در عالم ذهن :

اگر : مفهوم «زید» و مفهوم «قائم» به طور مستقل لحاظ شود
= ما نمی توانیم آنها را به هم پیوند دهیم.

۱. در خارج : «زید القائم» موجود است

۲. در ذهن : هم «زید» و هم «زید القائم» را می توان لحاظ کرد.

ولی : اگر زید را مستقل لحاظ کردیم دیگر نمی توانیم آن را به «قائم» پیوند زنیم.
پس : آنچه در ذهن داریم، «زید القائم» است

ما در مقام «تفهیم و تفهّم» : به ازای مفهوم زید، به اعتبار «مفهوم قائم»، لفظ داریم
ولی : به ازای «زید القائم» مفهوم نداریم.

در اینجا : از مفهوم زید و مفهوم قائم و حروف و نسب و هیأت استفاده می کنیم که
آن مفهوم مرکب را بیان دارد

نظر مرحوم
بجنوردی
در نحوه
وجود ذهنی

نقد دلیل سوم

آن معنایی که در ذهن پدید آمده:

۱. اگر با معنای دیگر مرتبط است :

= نمی توان این ارتباط را ایجاد کرد چراکه «تحصیل حاصل» است

۲. اگر مرتبط نیست:

= نمی توان ارتباط را ایجاد کرد چراکه «انقلاب شی عمّا هو علیه» است

البته نفس می تواند:

هم معنا را مستقل و هم مرتبط، لحاظ کند

کلام مرحوم
عراقی

نقد دلیل سوم

در عالم خارج :

اگر جوهر و عرض از هم جدا بودند = می توانند بر هم عارض شوند

مثلاً : اگر زید در «دار» نبود می تواند داخل دار شود

اینکه : در عالم ذهن ما یک مفهوم «زید» داریم که اگر خواست به «زید القائم» تبدیل شود، ذهن مفهوم جدیدی را پدید می آورد، کلام کاملی نیست!

چراکه : ذهن به «اتحاد دو مفهوم با یکدیگر» حکم می کند و این حکم نفس است که ما به ازای حروف و هیأت است

کلام محقق عراقی و مرحوم بجنوردی، کامل نیست.

اگرچه کلام مرحوم نائینی نیز صحیح نیست

ما می گوئیم